

Nye fortællemåder
Danskfaget i 10'erne
Haderslev-Esbjerg, januar 2015

Slides kan hentes fra
<http://www.simon-skov-fougat.dk/main/foredrag>
Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat
AARHUS UNIVERSITET

Dagens pointer

- Nye medier og genrer i dansk
- Brug det I kender**
 - Viden om genrer
 - Viden om fortællinger
 - Viden om multimodalitet
 - Viden om kommunikation og kildekritik
- Leg med det**
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse
 - Rammerne skal kendes, før de kan sprænges

Program

- Nye medier og genrer i dansk: Multimodalitet
- Fortællinger
- Genrer
- Hypertekstfortællinger
- Billedfortællinger
- Computerspilsfortællinger
- Facebook-fortællinger
- Sms-novelle-fortællinger
- Blog-fortællinger
- Crossover-fortællinger (eventyr og rap)
- Vekselvirkning mellem produktion og analyse, mellem oplæg og gruppe- og individuelle opgaver**

Helt på afveje – nye fortællemåder

- Genrer
- Fortællinger
- Computerspil
- Noveller på nye måder (sms-novelle)
- Selvfortællinger (blogs)
- Kendte tekster i nye klæder (rap og eventyr)
- Billedfortællinger
- Kampagnefolder

Mine pointer

Nye medier og genrer i danskundervisningen

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat
AARHUS UNIVERSITET

Dagens pointer

- Nye medier og genrer i dansk
- Brug det I kender:**
 - Viden om genrer
 - Viden om fortællinger
 - Viden om multimodalitet
 - Viden om kommunikation
- Leg med det**
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse
 - Rammerne skal kendes, før de kan sprænges

Nye medier – ændret faglighed?

- Unge bruger i dag ca. 7.45 timer om dagen på it.
(TNS Gallup 2011)
- Og 3 timer online
- Adgang til viden
- Forholde sig til det – og til den

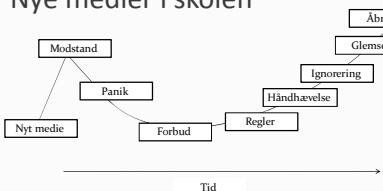
Fartboller på skolevejen

120.000 studenter eller 43 procent af alle studenter har beskaffet sig med adgang til skolebussen

Sikrere skolevej

Problemet om bil i nærheden af skoler har været et stort problem i mange år. I 2011 blev der gennemført en undersøgelse af skolebussikkerheden i Danmark. Resultatet viser, at der er et stort behov for at gøre skolebussen mere synlig og sikre, at der er adgang til skolebussen for alle elever.

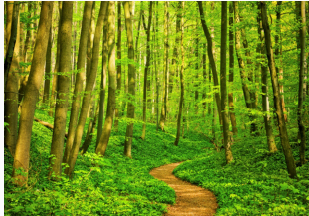
Nye medier i skolen

Kilde: Gynter, Karsten (red.) (2010): *Didaktik 2.0*. København: Akademisk (p. 40)

Medier

- Repræsentationsformer skaber stemning

Multimodalitet

- Multimodalitet
- Repræsentationsform (semiotic mode)
 - Antallet kan diskuteres
 - Multimodal redundans
 - Funktionel specialisering
- Måde (semiotisk ressource)

Repræsentationsformer

- › **RE-PRÆSENTERER** noget andet
- › Er et udtryk for noget andet
- › Et ord re-præsenter fx en genstand
- › Mursten →

Måde

- Måden, skriften er skrift på
- **Måden, skriften er skrift på**
- Måden, skriften er skrift på
- **Måden, skriften er skrift på**
- *Måden, skriften er skrift på*

Multimodalitet

- Multimodalitet
- Repræsentationsform (semiotic mode)
 - Antallet kan diskuteres
 - Multimodal redundans
 - Funktionel specialisering
- Måde (semiotisk ressource)

Multimodalitet

- **AFFORDANS:** Potentiale
- Hus
- Reol
- Kasteskyts
- Modvægt
- Kridt

Mine pointer

- Nye medier og genrer i dansk – brug det, I kender
 - Viden om fortællinger
 - Viden om genrer
 - Viden om multimodalitet/repræsentationsformer/måde
 - Viden om kommunikation
 - Kildekritik
- Remediering (Bolter & Grusin 1999)
- Kommunikative kompetencer
- Det produktive og det receptive:
- Produktion og analyse (Tuftes Zig-zag-modellen)

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Fortællinger

Kernedanskfaglighed

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat

AARHUS UNIVERSITET

Fortællinger

- Fortæller
- Tid
- Sted
- Personer
- Konflikt
- Begyndelse
- Midte
- Afslutning

Der var engang en pølsemand, der hed Hansen. Hansen er et af de mest almindelige navne i Danmark. Danmark er et land i Europa med 5,5 mio. indbyggere. Indbyggere er borgere i et land. Lande er der mange af...

Der var engang en pølsemand, der hed Hansen. Hver morgen stod han op og gik på arbejde i Jerslev. Om aftenen kørte han sin pølsevogn hjem, træt og tilfreds oven på en arbejdsdag.

Der var engang en pølsemand, der hed Hansen. Hver morgen stod han op og gik på arbejde i Jerslev. Om aftenen kørte han sin pølsevogn hjem, træt og tilfreds oven på en arbejdsdag. Men så en mandag morgen, hvor Hansen kom ud til sin pølsevogn, opdagede han til sin skræk og rædsel, at der havde været indbrud i vognen. Den var tømt for værdier og fuldstændigt smadret.

Fortællinger

- Illustrer sangen med fire billeder
- Syng sangen

Højt på en gren en krage sad
Højt på en gren en krage.
- simsalabimbambasaladusaladim -
højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæsliig jæger,
- simsalabimbambasaladusaladim -
så kom en hæsliig jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
nu er den stakkels krage død.

Johan Ludvig Heiberg (1799-1866)

Fortællinger

- Hvad giver det multimodale?
- Lir?
- Forståelse?

Højt på en gren en krage sad
Højt på en gren en krage.
- simsalabimbambasaladusaladim -
højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæsliig jæger,
- simsalabimbambasaladusaladim -
så kom en hæsliig jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
nu er den stakkels krage død.

Johan Ludvig Heiberg (1799-1866)

Fortællingen

- **POINTER:**
 - Fortællingen som kernefaglighed
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse
 - Multimodalitet
 - Leg med det!
- *Men genrerne skal kendes, før de kan sprænges!*

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Genrer

Kernedanskfaglighed

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat

AARHUS UNIVERSITET

Genre

- **Tal med de nærmeste - 3 min.:**
 - Hvad er en genre?
 - Hvad gør en genre?

Genrer

- Epik, lyrik og drama - og sagprosa
 - Fortælling
 - Novelle
 - Roman
 - ...
- Brug
 - Instruerende
 - Berettende
 - Fortællende
 - Informerende
 - Argumenterende
 - Manipulerende
 - Lyriske
 - Dramatiske

Fremstillingsformer

► En simpel Google-søgning

• Analyserende	• Instruerende	• Fiktionsens fremstillingsformer
• Argumenterende	• Berettende	• Beretning
• Berettende	• Karakteriserende	• Beskrivelse
• Beskrivende	• Kommenterende	• Dialog
• Dilemmerende	• Konkluderende	• Fortællekommentarer
• Dialog	• Lyrik	• Scenisk fremstilling
• Diskuterende	• Parafraiserende	• Panoramisk fremstilling
• Dokumenterende	• Perspektiverende	
• Dramatisk	• Redagerende	
• Eksemplificerende	• Refererende	
• Fortællende	• Regulerende	
• Fortællende	• Reflekterende	
• Gengivende	• Sammenlignende	
	• Vurderende	

Genre

- Tal med de nærmeste – 3 min.:
 - Fordele og ulemper ved genrer / fremstillingsformer og de forskellige tilgange?
 - Hvor går grænsen for en genre/fremstillingsform?

28

Forår

Bogetræet
Bukken
Bladet
Stamme
Spire
Skud
Grene og kviste
Plasticpose
Forår

29

Genrer

- Genren styrer læsemåden – teksten styrer jer
- Multimodal læsning!

30

Genrer

- *Jeg stjal en Snickers i Netto i går. Jeg var sulten og havde ingen penge*

31

Genrer

- Biblioteksrykkerne

32

Genrer

- Genren er en forventning, en læsemåde og noget i teksten
- **POINTER:**
 - Leg med genrerne
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse
 - Men rammer skal kendes, før de kan sprænges
- Hvor er de rene genrer?

33

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

34

Hypertekstfortællinger

Nye genrer og medier i dansk

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth
AARHUS
UNIVERSITET

35

Hypertekstfortællinger

Der var engang en pølsemand, der hed Hansen. Hver morgen stod han op og gik på arbejde i Jerslev. Om aftenen kørte han sin pølsevogn hjem, træet og tilfreds oven på en arbejdsdag. Men så en mandag morgen, hvor Hansen kom ud til sin pølsevogn, opdagede han til sin skræk og rædsel, at der havde været indbrud i vognen. Den var tom for værdier og fuldstændigt smadret.

- **Hvordan skal historien om pølsemanden slutte?**
 - A. Hansen var knust. Hans livsværk var ødelagt. Heldigvis havde han en forsikring, der dækkede alle skaderne, og Hr. Hansen fik en ny, fuldt moderne pølsevogn og gik glad på arbejde igen.
 - B. Hansen var lykkelig. Han havde i mange år været træt af sit ensformige liv. Så Hansen købte sig en stor sejlbåd for forsikringspengene og sejlede jorden rundt.
 - C. Vi må hellere slutte denne latterlige historie nu. Den er jo fuld af løgn. Det er fuldkommen utroværdigt med pølsevogne i Jerslev. Det er en lillebitte landsby i Vestsjælland.

36

Hypertekstfortællinger

- Gå ind på www.simon-skov-fougtdk
 - Klik på "Foredrag" i **topmenuen**
 - Klik på "Helt på afveje" i **venstre-menuen**
 - Klik på "Luboslav Hašek" i **venstre-menuen**
- www.kortlink.dk/fmch
- Brug 5 min. på at læse/bestemme Peter Adolphsens hypertekstfortælling om **Luboslav Hašek**
- **Beskriv oplevelsen for dig selv**

37

Hypertekstfortællinger

- **Grupper på tre**
 - Genfortæl for hinanden de forskellige historier, der er blevet læst.
 - Argumenter for jeres valg.
 - Hvad synes I om de andres historier?
 - Sammenlign personkarakteristikker
 - Hvilke ligheder og forskelle er der?
 - Hvorfor er der forskel på personkarakteristikkerne fra historie til historie? Hvad er det i teksten, der ændrer personkarakteristikken?
- Hvad synes I om måden at fortælle historier på?

38

Hypertekstfortællinger

- Vælg en af jeres historier
- Diskuter mulige illustrationer til de enkelte sider
 - Multimodal redundans
 - Funktionel specialisering

39

Hypertekstfortællinger

- Hjemmesideprogrammer
 - Wix.com
 - Elewintra
 - Smart Site Publisher
 - Skoletube

40

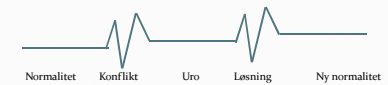
Hypertekstfortællinger

- Læs nu historien i bogen (kopi)
- Sammenlign hypertekst - bog

41

Hypertekstfortællinger

- Opbygning: Indledning, en midte og en afslutning
- Brug konflikt-modellen.

42

Hypertekstfortællinger

- Give eleverne en forståelse af, hvad hypertekster er
- Lade dem skrive hypertekst-fortællinger selv
- Arbejde med deres narrative kompetence
- Arbejde med web – især hvis den omsættes.
- Arbejde med multimodalitet

43

Hypertekstfortællinger

- Skitse til en hypertekstfiktion

44

"Traditionel" novelle

- Læs Jesper Wung-Sung: Par ting
- **Diskuter to og to**
- Hvad er det novelleske?
- Hvad er det traditionelle?

45

"Traditionel" novelle

- **To og to:** Jesper Wung-Sung: Par ting
- Genlæs novellen
- Overvej omskrivning til hypertextfortælling

Hypertextfortællinger

- **POINTER:**
 - Brug det, I kender - fortællingen
 - Leg med det – genrene
 - Multimodalitet
 - Kommunikation
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse

Opsamling

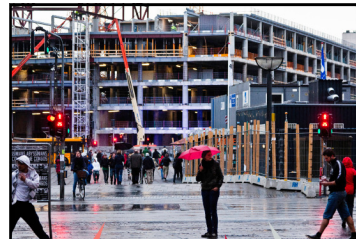
- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Billedfortællinger

Nye medier i dansk

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougts

AARHUS
UNIVERSITET

- Startscenen i en novelle
- Skriv starten
- Skriv titlen
- Sammenlign 3/3

- *Another morning*
- Hvilke historier fortælles?
- Hvordan ændrer oplevelsen af billedet sig?
- Betydningen af byrummet?
- Sammenlign 3/3

Amersick Another morning 2010

- Skriv to forslag til billedets titel

Afsluttende opgave

- Kampagnefolder for Dansk Center for Dyrevelfærd
- *They're not pet's Susan* som forside og blikfang
- Vinkling
- Sprog

Tag et billede

- Brug mobilen
- Vælg et motiv her i lokalet, som viser en følelse eller en stemning
- Overvej personer (spørg) og genstande
- Billedtekst
- Sammenlign

Kursusforberedelse

Fortællinger på Instagram?

- Hvilken historie fortælles? Hvordan?

55

Photostory • Lav en photostory om teenagere

56

Billedfortællinger

- **POINTER:**
 - Brug det, I kender - fortællingen
 - Leg med det – genrerne
 - Multimodalitet
 - Kommunikation
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse

57

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

58

Facebook Det skal på fjæsen

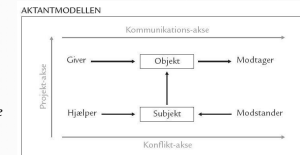
Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougts

AARHUS
UNIVERSITET

Facebook-fortællinger

- Er vores Facebook-profiler en fortælling?

- Tid
- Sted
- Personer
- Konflikt
- Begyndelse
- Midte
- Afslutning

60

Facebook-fortællinger

- Min Facebook-profil
 - hvilken historie fortælles?
 - hvordan fortælles?

61

Facebook-fortællinger

- Din egen Facebook-profil
 - hvilken historie fortælles om dig?
- Hvordan analyserede du det frem?

62

Facebook-fortællinger

- Hvad kan eleverne få ud af deres egne Facebook-profiler?
- Hvilke fortællinger laver de om sig selv online?
- Privat - skole

63

Facebook-fortællinger

- Fiktive Facebook-profiler - meddigtning
- Blicher: Hosekræmmeren
- Søren Jessen: Helt af sig selv

Facebook-fortællinger

- **POINTER**
 - Brug det, I kender – fortællingen
 - Leg med de nye medier
 - Strategi
 - Multimodalitet
 - Kommunikation og kildekritik
- PS – hvilken fortælling findes om os online?
- Google dig

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Computerspil

Gys

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat

AARHUS UNIVERSITET

Computerspil

- It-støttede læringsspil: *Drabssag Melved*
- Lærings-computerspil: *Global Conflicts, Mingoville*
- Fritids-computerspil : *The Sims, WOW, LOL*

Computerspils-didaktik

- Undervise med spil: Meddigtning, medfortællinger
- Undervise i spil: Missionmaker, Gamemaker
- Undervise om spil: Genretilgang
- Underholdning?
- Styring?
- Eksperimenterende

Computerspils-fortællinger

- Lineære fortællinger
- Interaktive fortællinger
- Mange forskellige handlingsforløb
- Spillerens valg

Computerspils-genrer

• Action	<i>Counter-Strike, Gran Turismo</i>
• Adventure	<i>Myst, Riven, Syberia, Heavy Rain</i>
• Rollespil	<i>World of Warcraft, EverQuest</i>
• Simulation	<i>FIFA, The Sims, SimCity</i>
• Småspil	<i>Sykkabale, Angry Birds, Farmville</i>
• Strategi	<i>Civilization, Patrician, Starcraft</i>
• Partyspil	<i>Dance Dance Revolution, Singstar</i>

Computerspils-analyse

- **Spilletets ramme**fortælling: Hvordan er spillets overordnede fortælling bygget op? Beskriv fortællingens tid, sted, personer og konflikt.
- **Game play**: Hvordan har spilleren mulighed for at interagere med omgivelserne? Kort sagt: Fungerer spillet – er det sjovt eller er det kedeligt?
- **Spildynamikker**: Hvilke dynamikker er de vigtigste i spillet? Er det fx konkurrence, udforskning, løsning af gåder, samarbejde eller at kunne udvide nye egenskaber med ens figur?
- **Miljø og personer**: Hvilket miljø foregår historien i og med hvilke personer?
- **Perspektiv**: Hvordan er historien fortalt? Er det 1. person eller 3. person perspektiv?
- **Spillerens fortælling**: Hvilke fortællinger skaber man selv, mens man spiller?

Computerspils-trailere

- 2/2: Undersøg computerspilstrailere – brug kopi
- Find link på min hjemmeside: www.simon-skov-fougt.dk
 - Foredrag – Helt på afveje - Computerspils-trailere:
- Fallout 3: <http://www.youtube.com/watch?v=iVZpR5uXgWo> (science fiction)
- World of Warcraft: Cataclysm: <http://www.youtube.com/watch?v=llMIDqFbsnE> (rollespil/fantasy)
- Syberia 2: <http://www.youtube.com/watch?v=WIAHl-faNzA> (eventyr)
- Limbo: <http://www.youtube.com/watch?v=Y4HSyVXYz88&features=related> (eventyr)

73

Computerspil - gys

- Hvad kendetegner gysergenren? Fx uhyggelig atmosfære, lyd og musik, ondskab, overnaturlige væsener...
- Spillets regler
- Løse gåder, objekter, overleve
- Læsning, skrivning, analyse, fortolkning

74

Computerspil - gys

- Find link på min hjemmeside: www.simon-skov-fougt.dk
 - Foredrag – Helt på afveje – The House 2
- The House 2:
 - <http://www.sinthastudio.com/thehouse2/>
- Aktantmodellen
- Berettermodellen
- Gysergenren

75

Computerspil - medskrivning

- Skriv starten på artikel, novelle, anmeldelse, feature...

76

Computerspil

- **POINTER:**
 - Brug det I kender – fortællingen
 - Multimodalitet
 - Meddigtning - skriv starten på artikel, novelle, anmeldelse, feature...
- **Overvejelse:**

Skal vi genindføre to "data-fag" i skolen

Et overflade-fag: Brug af it generelt

Et underflade-fag: Programmering for begyndere

77

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

78

Blogs

Nye medier i dansk

Blogs

- Kreativ skrivning: Katinka, 13 år
- Blogspot.dk

79

Blogs

- Kommunikation på nettet
- Selvføttællinger 2
- Identiteter
- Blog for dem selv om nære emner
- Blog for personer (fx i litteratur eller kendte)

80

Jesper Wung-Sung: 1-2-3 nu:

Kommunikationsstrategi

- Formål
- Målgruppeanalyse
- Analyse af interesser
- Sprog
- Billeder
- Andre virkemidler

Kampen om opmærksomhed

- Forskellige blogs
- Kommentere hinandens
- Kampen om opmærksomhed
- Blogger.com
- Blogspot.com
- Skoleblogs.dk
- Elevintra

Blogindlæg

- Lav et blogindlæg om folkeskolereformen i praksis
 - Blogger.com
 - Blogspot.com
 - Skoleblogs.dk
- Eller på eget device (offentlighed)

Blog-fortællinger

- **POINTER:**
 - Brug det, I kender – fortællingen
 - Leg med de nye medier
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse
 - Meddigtning
 - Strategi

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Sms-noveller

Nye genrer og medier i undervisningen

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst
AARHUS
UNIVERSITET

Sms-noveller

- **Situationen, hvor sms modtages**
- **Sproget:**
 - Korte uafsluttede sætninger
 - Forkortelser
 - Sammentrækninger
 - Engelske udtryk og tegn.
 - Navne forkortes til forbogstavet.
 - Diverse alternative stavemåder: cføli, c u, 2tal, knuz og najz.

Og dog bevæger den sig

- Kan købes på Alina.dk
- 4 dage med sms'er

Sms-noveller

- Skriv selv
- Max 140 tegn pr sms.

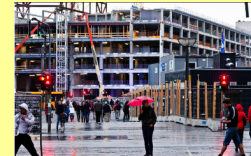
Sms-noveller

- Skitse – post-its eller padlet.com

Sms-noveller

- Skriv selv
- Max 140 tegn pr sms

Sms-fortællinger

- POINTER
 - Brug det, I kender – fortællingen
 - Leg med de nye medier
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Cross-overs

Eventyr, rap-style

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat

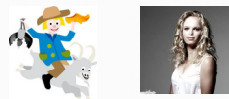
Genrebrud og genreskred

- **Svinedrengen som rap**
- Find Svinedrengen på nettet
- Eventyrtræk i Svinedrengen
- Rapgenretræk
 - Rimord
 - Bogstavrim
 - Vokalrim
 - Moderne ord
- Skriv en strofe til *Svinedrengen-rap*

Svinesvendens svat-team
Får sig et godt grin
For prinsessepigens for fin
Sipper rødvin i svinestien

Klods Hans Rap

Tekst: Simon Skov Fougat 1998/2011.
Efter tegning af Annette Windfeld, Christian Achton-Grothues, Mette Albrey Jensen og Regitze Kirch Knagshøj, 1997
Musik: Øyvind Hagen-Traberg og Michael Frank Christensen 2011.
Rap: Simon Skov Fougat.
Vokal: Camilla Dayyani
Scratch: Tommy Swede og Øyvind Hagen-Traberg
Indspillet i: Moremax-studiet, Vanløse, november 2011. **Teknik og mix:** Morten Fleck

Klods Hans som rap

- Produktion og analyse
- Leg med det
- Genrer skal kendes, før de kan sprænges
- Rappen kan streames fra elevunivers.dk

